

Žaismingas monologas apie „žinių akinius“ ir kitus dalykus

Sigitas KANIŠAUSKAS

Filosofas, prozininkas, poetas, prieš vienuolika metų pelnęs Vyriausybės kultūros ir meno premiją už poeziją ir filosofinių esė knygą. Tai toli gražu ne visi žodžiai, apibūdinantys Liutaurą Degėsį, vieną įdomiausių ir produktyviausių mąstytojų bei rašytojų. Spalio pradžioje 71-ąją gyvenimo sukaktį paminėjęs L. Degėsys toliau žavi savo sugebėjimais įtaigiai ir įdomiai pristatyti auditorijai iš pirmo žvilgsnio nuobodokas ir daugelį kartų girdėtas temas. Tai jis pademonstravo prieš kurį laiką viešėdamas Pasvalio Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje. Matydamas, kad salę užpildė vyresniųjų klasių gimnazistai, svečias kaip mat prisitaikė prie auditorijos. Jis juokavo, kad tokios publikos savanoriškai surinkti neįmanoma, tačiau tikino pasistengsiantis būti naudingas.

„Akiniai: pamatyti, pažinti, suprasti save ir kitus“ – tokią susitikimo temą pasiūlė filosofas, rašytojas. Čia žodis „akiniai“ panaudotas kaip metafora, reiškianti kelią, vedantį savęs ir aplinkos pažinimo link. Tačiau L. Degėsys kalbėjo ne tik apie „žinių akinius“, bet ir apie literatūrą, dainas, gyvūnų psichologiją, o susitikimo pabaigoje pademonstravo keletą pasabumą lavinančių pratimų. Taigi, beveik pusantros valandos trukęs renginys neprailgo.

„Mes visi esame akiniuočiai, nes į pasaulį žiūrime pro savo „žinių akinius“. Žinoma, juos reikia pačiam pasidaryti“, – tvirtino L. Degėsys. Filosofas siūlė dažniau žvilgsnį kreipti į save. Gal tada, pavyzdžiui, greičiau kokią dvasinę žaidimą įstengsi-

Pusantros valandos trukęs filosofo, rašytojo Liutauras Degėsys monologas neprailgo.

me užgydyti? Žinoma, nėra paprasta išmokyti žvelgti į save, nes esame įpratinti pirmiausia žiūrėti į kitus ir kitur. „Jei savęs nepažįsti, tai kitas žmogus tuo labiau bus nesuprantamas“, – toliau aiškino filosofas. Anot jo, visada turėsi problemų su žmogumi, kuris tau sako: „Nesuprantu, kaip tu gali nesuprasti?“ L. Degėsys tvirtino, kad kai kuriuos dalykus suprantame kitaip, nes mes

visi skirtingi. Jis patarė mokytis kuo daugiau kalbų. Nes tada pasaulį matysime tokį, kokį mato kiti žmonės.

Nuo 1990-ųjų L. Degėsys yra Lietuvos rašytojų sąjungos narys. Jis yra išleidęs septynias poezijos ir tiek pat prozos knygų. Dabar autorius kuria naują romaną. Prozą ir eiles rašantis filosofas nesutiko su visuomenėje vyraujančia nuomone, kad absoliučią daugumą puikių knygų

parašė jau į amžinybę išėję rašytojai. L. Degėsys tvirtino, kad gera knyga kur kas naudingesnė ir paveikesnė už virtualų pasaulį, į kurį dabar įnikęs jaunimas. Anot L. Degėsio, knygoje galima „apsigyventi“ ir tobulinti bei turtinti savo dvasinius akinius. Svečias skaitė ištraukas iš prieš porą metų išleisto esė rinkinio „Viskas buvo ne taip“. Tekstuose autorius žaisdamas žodžiais, skvarbiu, dažnai ironišku žvilgsniu skverbiasi į įvairias visuomenės gyvenimo realijas – politiką, švietimą, kultūrą, religiją.

Filosofas, rašytojas prisipažino svajojantis apie filmo scenarijų. „Tik apie tokį scenarijų, pagal kurį Holivude būtų sukurtas filmas“, – šyptelėjo bibliotekos svečias.

L. Degėsys žinomas ir kaip daugelio dainų autorius. Jo tekstais sukurto net 176 dainos.

„...Kai sniegas už lango gilės / Tau paukščiai mojuos pirštukais / Kai niekas tavęs nemylės / Tave pabučiuos užtrauktukas...“ – taip skamba turbūt daugeliui girdėtos vienos populiariausių L. Degėsio dainų „Užtrauktukas“ priedainis. „Užtrauktuką“ atlieka muziką sukūręs žinomas bardas, aktorius Kostas Smoriginas. „Tai vienas kvailiausių mano dainų tekstų iki šiol per LATGA (Lietuvos autorių

teisių kolektyvinio administravimo asociacija – aut.) atnešantis bene daugiausia pinigų“, – šypsodamasis kalbėjo L. Degėsys.

Svečias pasakojo, kad studijuojant psichologiją pirmame kurse jam ypač patiko zoopsichologijos – gyvūnų psichologijos kursas. Susidomėjusiesiems minėta tema, L. Degėsys patarė į rankas paimti prof. Albino Bagdono knygą „Zoopsichologija“. Jos pirmas leidimas pasirodė dar 1983 m. Filosofas prisipažino, kad kadaise buvo didelis kačių mylėtojas. Per zoopsichologijos kursą jis sužinojo, kad prie šeiminių kojų glaustydamosi katės išreiškia ne prielankumą ir meilę, o žymi savo teritoriją, išskirdamos iš už ausų esančių liaukų skystį. Panašiai, kaip šunys pakėlę koją ženklina savo valdas. „Tie žmonės, kurie laiko kates, patys norėtų ką nors sudraskyti, laiptoti užuolaidomis, užsibuvusiems svečiams prisiusioti į batus. Taip pat jie norėtų dingti kelias paras ir valkiotis nežinia kur, o grįžus matyti, kad tavęs nebara, o glosto ir sako: „Dieve, kaip gerai, kad grįžai“, – murklių laikytojų charakterį ir slaptus norus šelmiškai apibūdino filosofas, rašytojas L. Degėsys.

**Aidos GARASTAITĖS
nuotr.**

Didžiąją susitikimo auditorijos dalį sudarė Petro Vileišio gimnazijos moksleiviai.